

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya
NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

Un savi republicà

Els periòdics darrerament rebuts d'Amèrica consagren amplexos plans al centenari de Berthelot.

Quasi tots vénen amb el retrat del pensador il·lustre i reproduïxen l'article que Mr. Albert Ranc va publicar a "La Nature". Així l'angle fisonòmic, que Chaplain va fondre, triomfa sobre els dos continents.

I el nou és més digne que el vell encara d'estatjar el record del gran químic, perquè allà s'està fent carn l'ideal republicà i pacifista, que al noble pit del mestre alenà.

Ja hem dit mantes vegades que nosaltres no patim la superstició de la ciència, ni de la literatura, ni de res, i que creiem com en Letamendi que el savi, que no és més que savi, ni savi és.

Els biòlegs, els naturalistes, els geomètres, els matemàtics, els mateixos poetes es podran donar tanta importància com vulguin; acaronarà i coronarà la glòria el seu front; els aixecaran monuments a la via pública.

A nosaltres, aquests senyors, si a més de científics no són o no foren ciutadans, no ens mereixeran més respecte que un subjecte qual-sevol, i les seves estàtues no ens serviran més que per fer-hi pipí i gratar-nos les costelles quan ens piquin.

De ciència divina n'estem ja tips. Ens cal una ciència humana.

De teoremes freds els llibres en van curulls. El que no trobem enlloc és la veritat amb entranyes, la veritat maternal que arreu i endebades cerquem.

Els savis saben molt, però llur ciència no per a res al poble.

Els físics i els enginyers fan descobriments importants tot sovint, però col·laboren més so-

vint encara, amb el cor lleuger, a l'obra de l'iniqüitat universal.

Hi han, naturalment, excepcions. Berthelot és una d'elles i aquesta és la seva glòria més positiva.

L'amic de Renan era un treballador intel·lectual formidable i va donar un gran impuls als estudis de la seva especialitat.

En més de mil cinc-centes memòries, que ha escrit, deixa un llegat considerable a les generacions futures. A la síntesi orgànica, a la termoquímica, a la química agrícola, a la història de la química, s'hi coneixeran per sempre més les seves petjades.

Però, no és per això que l'estimem, sinó perquè abans que savi fou home.

En Berthelot, efectivament, va humanitzar l'alta investigació. Va convertir en coneixement el dogma. Va ésser amic del poble. Va tenir un ideal de justícia. Va pronunciar, en fi, amb motiu del seu cinquantenari científic, aquestes paraules, que s'haurien de gravar en marbre i en bronze:

"Ha transcorregut mig segle des de què vaig arribar a la virilitat i, durant tot aquest temps, he romàs fidel al somni ideal de justícia i de veritat que enlluernà la meua joventut. El daler de dirigir una vida, vers els cims inasolubles, no s'ha entebert amb els anys. He tingut sempre la voluntat de realitzar el que jo creia ésser la millor moral per a mi mateix, per al meu país i per a l'humanitat. No he pensat mai que la vida tingués una finalitat limitada. I la recerca de la fortuna personal o d'una situació que m'assegurés el repòs als jorns darrers, m'ha semblat l'objecte més fastigós de l'existència".

re. Heus ací el que motivà que li enviés aquells versos, segurament una mica massa rústics, i el que em fa escriure-li una altra volta demanant-li una orientació.

En espera, senyor director, etc.

Poques esmenes ortogràfiques i menys encara d'estil, hem hagut de fer a aquesta lletra per transcriure-la.

La primera sensació que un té, en llegir-la, és francament de revolta.

Pensem en les nostres Universitats, on els fills de bones cases—això de bones, moltes vegades és un dir—perden el temps d'una manera miserable. On estudien, o fan veure que estudien, xicotets sense cap vocació intel·lectual, i que, després de deshonrar totes les dones que poden, aproven els cursos, grotescament, sense saber res, per mitjà de recomanacions i influències.

I veieu, en canvi, quantes veres vocacions d'intel·lectuals debatent-se en el buit; quantes intel·ligències estèrilment perdudes; injustícia social que no permet que estudiïn més que els que que tenen diners. Quants genis, en potència, es deuen haver extingit en l'anònim per aquesta causa!

Però, no són aquestes reflexions de revolta la que ens demana el nostre comunicant. I quants com ell, mudament, també ens la demanen. Els centenars de lletres, acompanyant articles, que arriben a la nostra redacció ens ho demostren. La majoria són articles treballats escrits, entre les ratlles dels quals hi traspueu generosament, però ineptament les idees. I si sabessim ells, els nostres estimats comunicants la tristesa que tenim en haver de llançar els seus escrits al cove!...

Però, què dirvos-hi! Com donar un consell general a tots!... Ni com, a un d'ells, sense conèixer-lo?...

El primer consell que donaríem, però, és que de la dita que diu que el poeta neix, però no es fa, no se'n fiéssiu gota. Els poetes no neixen com a bolets. Sense negar els dots naturals, tot-hom que ha volgut fer alguna cosa ha hagut de treballar molt. Fixeu-vos només amb el cas Verdaguier. S'ha dit sovint que era un poeta espontani. I bé, fullegeu "L'Atlàntida" i de seguida veureu els coneixements dels clàssics grecs i llatins que tenia. El seu domini de la història, de les llegendes del nostre país, de la geologia... La natura no fa més que donar-nos, quan la dona, la primera matèria: cal per ésser alguna cosa, treballar-la.

Ara bé, per un que sàpiga poques coses, el que més li aconsellariem de llegir són els petits manuals—i com més petits millor—de gramàtica i de geografia, de ciències exactes i de ciències naturals, d'història del propi país, i d'història de tot el món, d'història de la literatura i d'història de l'art...

Solament això els pot orientar, donar-los-hi els fonaments necessaris per a enfondir en qual-sevol ram de l'art i de la ciència.

Però, al mateix temps, perquè l'estudi no esdevingui tan àrid, aconsellariem de llegir les obres de tots els temps i de tots els països, començant, per ésser més fàcils, pels moderns. Homes que entre nosaltres es diuen Verdaguier i Maragall, i entre els de fora, Zola, Víctor Hugo i Dostoievski. I, més endavant, Goethe, Cervantes, Shakespeare...

El consell és molt vague, certament. En consciència, però, no en sabríem donar un de millor.

De totes maneres LA CAMPANA DE GRACIA publica sovint una secció en la qual es recomana la lectura de bons llibres.

EL FOTOGRAF A CA'L SOVIET

El rus.—Ja en començo a estar cansat d'aquesta actitud.

INJUSTICIES SOCIALS

Les universitats i el poble

Hem rebut, d'un dels nostres col·laboradors espontanis, una lletra que ens ha fet força impressió.

La transcrivim íntegra, perquè és reveladora de dues coses que, en els temps presents, no són tingudes gens en compte. Una, és la demostració que, entre els nostres obrers, hi ha la part més noble, més generosa i més francament idealista de la nostra societat. L'altra, que l'actual règim d'ensenyament és odiós i injust. És un ensenyament només que per als que tenen diners: un ensenyament de castes.

Heus ací, però, la lletra:

"Senyor director: He llegit la seva resposta, una mica irònica, i no sé si veure-hi una burla o un estímul per a seguir escrivint. Si és el darrer, li agrairia que em digués quins llibres haig de llegir per a formar la meua prosa, i per a poder aprendre, com voldria, de fer versos. No crec que m'hagi de prendre a la lletra, aquella dita de què: "Els poetes neixen, però no es fan".

Sóc obrer i sóc jove (no tinc més que vint-i-un anys) i el poc que sé, ho dec únicament al meu esforç. No han estat fetes per a mi les Escoles i les Universitats, els centres del saber, on únicament els fills dels rics i dels poderosos tenen fàcil l'entrada.

Però sento el desig de conrear la meua intel·ligència i d'enriquir el meu esperit. Per això, en comptes d'anar al cafè a matar estúpidament les hores, m'afanyo a llegir i a escriu-

ELS PROPIETARIS URBANS

El senyor Pich fa dies que ha mobilitzat la seva host de propietaris urbans i que ha sortit amb ella a campanya.

Telegrames, viatges a Madrid i visites al Govern, tota la lira de recursos utilitzats en aquests casos s'ha posat ara en joc per aconseguir el que anomenen restabliment de la llibertat de contractació les Cambres de la Propietat de tota Espanya.

Els amos de barraques i cases de cartró pagades pels llogaters com si fossin de pedra marbre, paladins de la llibertat! Què me'n diuen d'això?

El senyor Pich i Pon, l'ex-lerrouxista i ex-miserable milionari, senyor Pich i Pon, defensor dels drets de l'home i del ciutadà! Què els sembla?

Aixequem les cartes, si us plau, senyors meus, i parlem clar.

La llibertat que, vostès invoquen, no és tal llibertat. És arbitrariedad i res més. És opressió del debíl pel fort. És tirania intolerable.

Es el dret d'escanyar a qui no té dues pessetes que s'acosta al que té a grapat els diners.

El problema de l'habitació mitjana que agreujà la guerra, no està encara resolt. Hi ha avui més pisos per a llogar que en 1920.

Però són pisos de 20 duros per amunt.

Sobren, és cert, habitacions per als rics. Però els treballadors i la classe mitja continuen sense recer.

La intervenció governativa, en aquesta qüestió, millor dit, la tutela del pobre i del poble pels poders públics, en el problema de l'habitació, no ha arribat, doncs, l'hora de què cessi.

A fora saben fer justícia

A primera plana publica "La Voz", de Madrid, un extens i vibrant article sota l'epígraf "La pornografia i lo que no lo es". En ell, el prestigiós literat, Robert Castrovido, fa una defensa ardida i entusiàstica de la novel·la de Lluís Capdevila "Memòries d'un lit de matrimoni". Per a la defensa tan justa i tan indispensable, en els nostres temps, a favor de ço que en literatura i art representa un gest de noble virilitat, hom ha escollit la secció més vistosa del periòdic, quan el llibre i l'escriptor estaven encara pendents d'un procés que podia determinar la desaparició d'una obra estimadíssima i l'empresonament de l'home que, emportat per la fe d'un noble ideal, ha tingut l'heroisme d'expressar els seus sentiments sense covards eufemismes.

Sortosament En Lluís Capdevila i el seu llibre han estat absolts, perquè era de justícia que els absolguessin.

No sabem si, a l'esdevenidor, algun altre escriptor català pot trobar-se en un cas semblant al del nostre amic dilecte. Es de suposar que sí. La nostra literatura no ha d'ésser tota portada a base de "blanc de neu".

Si, per dissort, es repetís tal cosa, sabrem per experiència que hi ha casos en el món de les lletres—la més viva manifestació espiritual dels pobles—que un hom ha de celebrar-los amb un repic general de campanes. Per a tot cal l'aprenentatge.

En aquesta ocasió, la sentència absoluta ha estat acollida satisfactoriament amb unes breus gasetilles. No és cap cosa extraordinària, però ben mirat, potser no calia més tampoc. El llibre seguirà el seu camí triomfant i l'autor reivindicat d'inculpacions vergonyoses i immescardes persistirà en el seu treball amb plena llibertat i sense defallències.

Per a la pròpia satisfacció, ja en té prou amb les cartes, que rep a diari, signades, unes, per altes personalitats literàries, i, les altres, per admiradors anònims.

El triomf més gran d'un escriptor és saber que el poble escolta la seva veu i no el deixa sol en les hores perilloses.

Enric Lluelles

Alguns resultats de l'experiment soviètic

Els resultats, que a l'anterior article, amb el mateix títol, constatarem, són ben clars si ens donem compte d'una infinitat de factors que hi contribueixen.

Primer de tot, hem de comprendre que l'esforç, el producte de la força del treball, és única i exclusivament a profit del poble directe. S'han suprimit una infinitat de sangoneres i paràsits d'una consumació formidable i a canvi d'una nula servitud. El poble treballa per al seu profit.

Com hem dit en altra ocasió, Rússia ha estat el país més dissortat i tiranitzat per tota classe de poders, de tot el món, fins abans de les seves revolucions de 1917. La vida dels humans era la més trista i miserable. L'"isba" era la seva casa feta de fusta i brossa, on els paràsits feien vida en comú confonent-se, amb una gran naturalitat, en el compartiment miserabl.

El tarannà del poble rus era d'una deixadesa mortal, com la dels ex homes insensibles a totes les manifestacions de goig del cos i de l'esperit. El poble rus, la immensa massa humana, plena de dolor, per no conèixer, ignorava fins la dolça llar acobladora i confortant. Dins les grans ciutats, apart els grans edificis de la gent rica, aristocràcia i clerecia, eren contats els edificis on hi visquessin les "classes" treballadores. El poble no tenia noció de les seves necessitats.

Ens hem de donar compte de l'immens esforç que comporta aquesta sola feina de dignificar les consciències i despertar del letàrgic son als infeliços, obrint-los l'ànsia al tre-

ball i l'esperit a la bellesa; ens hem de donar compte de la labor que comporta despertar la sensibilitat a un poble embrutit sota la tralla del senyor i del cossac.

Tot això és feina d'intel·ligència que, segons les informacions, s'ha portat a cap feliçment amb un període relativament curt. Es ara quan nosaltres tenim la fe del desenrotllament miraculós de les forces del treball, perquè seran auxiliades directament pel mateix poble, la iniciativa del qual, despertada pel seu ja preparat intel·lectualisme, injectaran d'una força—si pot ésser—miraculosa i colossal.

La supressió, del codi, de la pena de mort, i commutació per la de deu anys de presó, és el primer esglaió vers la implantació humana del règim integral, comunisme. És clar que aquesta feina d'intel·ligència fraternal és obra del desinterès de la nova concepció dels homes abolint la propietat privada, i considerant-se profit generós de tots els vivents. En tenim bones senyals amb el fet de posar, a contribució del poble, les grans propietats de plaer dels poderosos, profit que frueixen els treballadors durant el mes que ja ara tenen establert—de permis i descans—durant cada any.

També estan, a contribució del poble, les grans sales d'art i museus, i aquí teniu els grans mitjans, amb què contribueix la intel·lectualitat, a l'educació sensual i de gust amb què va enriquant el poble proletari. És la feina de superació indispensable que la Humanitat ha de perseguir, per ésser abastament digna de la ponderada Civilització, que avui és una farsa.

Continuarem un altre jorn fent algunes consideracions convenients i d'actualitat.

J. Farré Gassó

DESEMBRE

El desembre és ple de Déu; se li eixampla la cintura, i, en mig d'un fred aspre i greu, neix el Déu fet criatura.

Jesús és ple de lliçons d'una doctrina divina, sinó que per tots cantons hi adulteren la doctrina.

Jesús, de l'aigua en féu vi, en les bodes de Canaà. Tots els taverners d'aquí el saben molt bé imità.

Ell a cops de corda treia tots els mercaders del temple. Molts porten aquesta idea, però encara no han pres l'exemple.

Ell naixia en un portal, essent rei de les nacions. Això ho prediquen molt alt; però s'atipen de turrons.

Discutia les doctrines, al temple, amb els sacerdots. Avui les coses divines ni discutir-les no pots.

Aquella estrella divina, que fa els camins clars i bells, avui encara camina pels que van sobre els camells.

El desembre és ple de Déu, se li eixampla la cintura, i, en mig d'un fred aspre i greu, naix el Déu fet criatura.

Fou un sac de bones obres de dolcesa celestial; però es veu que només els pobres l'imiten en el Nadal.

Els sermons són música; l'exemple ha de predicar. No s'assembla gens ni mica el pessebre al Vaticà.

Flic

L'ORGULL

—Li adverteixo que a mi em diuen don.

—Deixi'ls dir!

El banquet a Lluís Capdevila

Ja anunciarem—ja llançarem l'altre dia—el projecte d'un banquet al nostre Lluís Capdevila. Bell projecte, a fe! L'èxit obtingut per una novel·la tan digna i tan bella com "Memòries d'un lit de matrimoni"—l'èxit veritat, de poble, de públic, obtingut malgrat l'obstinat i sospitos silenci d'un sector de la premsa barcelonina—bé val que uns quants amics s'apleguin entorn d'una taula per a brindar a honor de Lluís Capdevila.

Sembla que aquests amics seran nombrosos i entre ells s'hi comptaran altes personalitats de les lletres catalanes. Millor que millor. I millor que al costat d'aquestes personalitats, que tants dies de glòria han donat a l'art i a la literatura, s'hi confongui el poble, els obrers, els bons amics del nostre Capdevila, els actors i les actrius del nostre teatre. De pobles de fora són molts els que han promès assistir a la festa que es celebrarà al restaurant Martín, el proper dia 7, a la ves de vespre.

I ja no cal dir com serà una festa de veritable camaraderia, de veritable fraternitat espiritual.

El servei militar

S'ha dictat una Reial ordre per a determinar la "cuota" militar que han de pagar els funcionaris públics o llurs fills.

No volem posar-nos a escatir, ara, si aquesta "cuota" és o no justa en relació a les altres "cuotas". Volem suposar que sí.

El que ens sembla simplement injust és que encara hi hagi "cuotas".

Es dirà que això és una font molt important d'ingressos a l'Estat i que per això la sosté el Govern actual. Tant ens fa: l'essencial és que és una cosa que marca una injustícia social i que més contribueix a mantenir encès l'odi de classes.

Cal anar a l'abolició de les "cuotas". L'exèrcit no pot ésser constituït més que de dues maneres: O voluntari, o obligatori, amb les mateixes condicions per a tothom. Aquest és el dilema, no solament de tot el proletariat, sinó de tota la gent de cor.

"Justícia Social"

Temps enrera, des d'aquestes mateixes pàgines, adreçarem una crida als capdavanters del proletariat per a que no atúessin per més temps amb el seu silenci, tota aquesta joventut que s'ha sentit desviada per viaransys falsos, per manca d'una idea potent i ferma que la fes reaccionar pel bon camí.

Actualment, és ben de dolgre, parlar de política, a la majoria dels nostres joves, és parlar-los de la Xina; no hi entenen res, i el que és més de plànyer, és que no hi volen entendre res.

Ara, ha aparegut un solt a la premsa anunciant la reaparició de "Justícia Social".

"Justícia Social"—quin bell nom, eh?—era abans de desaparèixer un dels últims baluards d'aquests que sentim el neguit del millorament. Amb la desaparició de la preuada fulla, s'esfumava una esperança més, de què esdevindria la reacció desitjada i només ens restà les planes d'aquesta CAMPANA volguda, la qual setmanalment ens aconhorta i ens aviva la fe. Sortosament, la situació ha canviat una mica. Sembla que, realment, l'aparició de "Justícia

Social" serà un fet. Alegrem-nos-en i sentim altra vegada el cor ple d'optimisme, esperem que la reacció serà ferma i viril, penetrant a l'ànima de tots els que fretorem d'un perfeccionament social i fins d'aquells escèptics que no creuen en res.

"La joventut, sense ideal polític, no és joventut", s'ha dit; vinga, doncs Justícia Social i veurem si encara queda joventut a casa nostra; si així no apareix, ens haurem de conformar i creure en el castrament dels joves actuals.

Lluís Bota i Villà

Una conferència de Pere Corominas

El passat dimarts, a l'"Ateneu Barcelonès", el nostre amic Pere Corominas donà una extensa conferència, amb el tema de "Renovació dels estudis carlins".

Un públic nombrosíssim acudí a oir la seva paraula.

Pere Corominas, amb els detalls i documents reunits per aquesta conferència, demostrà una paciència de benedictí. I un talent poc comú, ja no cal dir-ho.

Imparcialment, serenament, Pere Corominas analitzà i comentà la història i les figures més importants, més destacades de la guerra civil, sobretot les de Cabrera i Savalls.

Pere Corominas fou molt aplaudit.

Mussolini i el Papa

Un diari de Roma, "Brillante", anuncia com imminent un acte de clemència del cap del Govern italià a favor d'uns eclesiàstics de la diòcesi d'Udina, els quals havien estat recentment exilats per manifestacions antifeixistes.

El Vaticà acull favorablement la nova de l'acte de "clemència" de Mussolini, però decideix allunyar de la província d'Udina, per raons disciplinàries, els eclesiàstics polítics.

La pietat nordamericana

A Nova York havien d'ésser executats quatre assassins. Més d'un centenar de persones, entre les quals hi havia moltes dones, demanaren permís per a assistir a l'espectacle. Com que la sala dels suplicis és molt petita, el director de les execucions, dividí els que tenien permís en grups de vint-i-cinc, cada un dels quals assistí a l'execució d'un dels criminals. Però, com que el darrer tardava molt a morir-se, el director féu rellevar el grup que la presenciava, a fi de què fossin més les persones que poguessin fruir de l'espectacle.

Sembla que els permisos expedits pel director, eren pagats a una forta quantitat de dòlars.

Oh, la civilització, el progrés, l'humanitarisme nordamericans!...

EL PRESENT NUMERO
HA ESTAT VISAT PER LA
CENSURA GOVERNATIVA

CAMPDEVANOL

Per què no s'ha celebrat la festa de la Pau? I la del Llibre? Es que els encarregats de fer-les celebrar són un "sans facon"?

-Saps quines són les obres que ha tingut a bé portar a cap el poble d'uns quants anys ençà? -Quines? -L'hospital, el cementiri i ara la presó; diu que també serà un fet, aviat, l'escorxadore nou. -Diques, doncs, que aquesta gent són molt "carnívora"; mira, sinó: l'hospital per a carn malalta; el cementiri, per a carn morta; la presó, per a carn, diguem-ne equivocada, i l'escorxadore, per a carn... d'olla. -Tens tota la raó, noi; carn a vessar, i de l'aliment de l'esperit ningú no se'n recorda; heus ací perquè tenim unes escoles tan galloses!

-Què et sembla de la presó nova? -"Pistonada"! Hi ha una reixa amb uns ferros com la munyeca. -Diu que els hi han posat tan gruixuts perquè cap detingut no es torni a llançar daltabaix. Les medicines porten despeses. -Però, si l'han fet a peu pla... -Així, reculo la paraula; podem dir com aquell: "Quan fou mort el combregaren." Pepet Salau

REUS

El dissabte passat vingueren a les meves mans uns prospectes que propagaven els "Exercicis Espirituals", i en els quals es deia que, per a fer exercicis, s'havien de pagar 35 pessetes, almenys així ho deia, però, si un en vol pagar més, té la llibertat d'acció.

També diuen aquests prospectes que d'exercitants n'hi hagueren d'anarquistes, pistolers, etcètera, que tots plegats deuen ésser d'aquests passats per aigua.

Atrament, ens assabenten aquests prospectes que d'exercitants n'hi hagueren 11.987, dels que, si els esquillessim tots, en sortiria un munt de llana dolenta.

Pel que es veu, si hi ha algú que guardi idees catòliques i no disposi de les 35 pessetes, aquell no podrà fer exercicis, patirà des-

prés de mort, no anirà al cel, segons diuen els clergues, que jo no hi crec.

Aquests clergues estan de "xiripa", ja que, segons prediquen ells, abans baixava el pa del cel i no treballava ningú, i avui, en ple segle XX, també passa el mateix, però en comptes d'ésser pa caigut del cel, cau de les orelles de molts ases que hi ha.

Josep Gras

SERRA D'ALMOS

El passat dia 19, es verificà el casament civil dels nostres joves amics, En Josep Quintana Castellví i Na Mercè Jaques.

Cal remarcar la importància que aquest acte, de veritable civilitat, té per aquest poble, no solament per la situació especial de la contrària—doncs té un germà frare—, sinó perquè hi ha el perill de que aquest acte sigui l'últim de la nombrosa col·lecció que d'aquesta classe s'han celebrat; puix és ben clar que al jovevent que ara corre, els preocupa més el compàs del "charleston" que la llibertat del pensament i de la consciència.

Moltes felicitats als nostres valents amics. T. Rusca

La qüestió romanesa

A Romania hi ha xafarranxo. Les noves que es reben de la nació balcànica fan giravoltar el cap. Mentre Bratianu, el cap del Govern, diu que no passa res, que no hi ha hagut cap batibull, la detenció d'En Mainulesco ens diu moltes coses. Que el príncep Carles es prepara per a una altra conquesta, no pas donjuaneca, no cal dubtar-ho. S'ha dit que Bratianu ha hagut de fugir; que Averesco, Manise i Forga preparen un pronunciament; que la reina Maria s'ha posat de banda del seu fill. Tot plegat, un calaix de sastrer.

En Bratianu, fidel als desitjos del rei Ferran, reconeix i defensa el fill de Carles com a rei. Ferran va dir, poc abans de morir, que s'havia de podar la branca podrida del tron, perquè l'arbre de la dinastia seguís creixent ufanós.

Jo no sé que passarà a Romania en cas de pujar al tron el príncep Carol. Tenim molts exemples de reialmes amb una mica massa d'amor que marquen fites inesborrables dins la Història mundial.

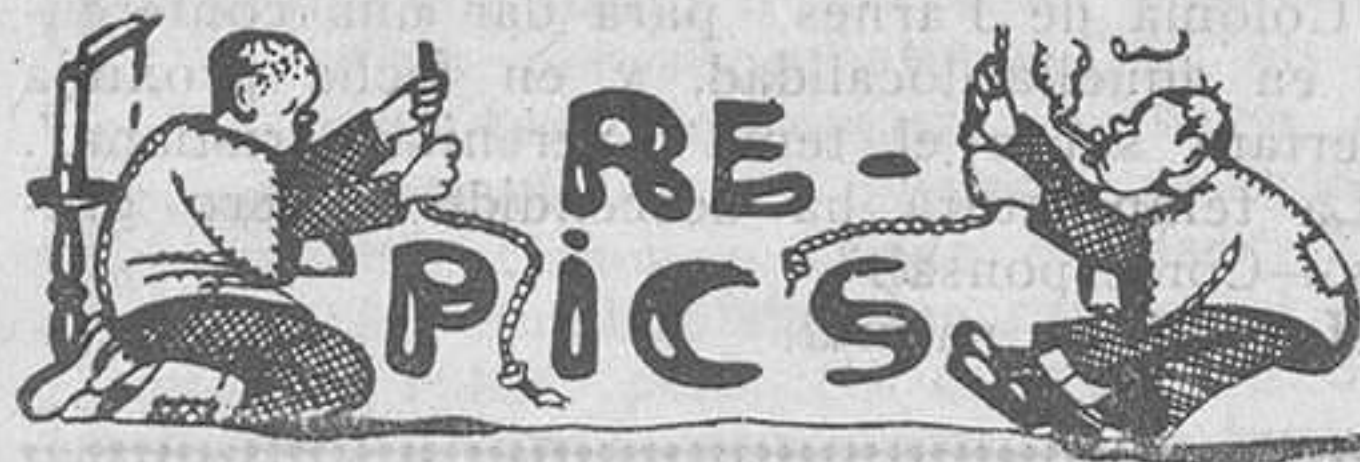
Antigament hi ha Cleopatra; es diu que, d'haver estat un mascle la que fou irresistible passió de Marc-Antoni, la Història del món fóra totalment canviada. Més cap als nostres dies, tenim un record que no pot esborrar-se: la Cort dels Lluïsos de França que, de no ésser el llibertinatge de les cortesanes i de la mateixa Maria Antonieta, a ben segur no s'hauria promogut la Revolució que assenyalà el límit de l'Edat Moderna i el començ de la Contemporània.

Qui ens assegura que un cop Carles al tron no comenci a recitar versos en una "apartada orilla" i no escali algun convent? Si Carol puja al tron romanès, passarà com en algunes fàbriques catalanes d'algun temps; per a ésser encarregat d'una d'aitals fàbriques, sols calia que l'aspirant tingués la dona formosa. Per a ésser ministre a Romania, amb tenir solament la dona un bon pamet, n'hi haurà prou. Caldrà afegir, però, una clàusula molt important i útil per als ministres: serà obligat a portar per tot ús un barret de copa de mides més que regulars.

P. S.

Oh civilització!

El president de l'Associació de Veïns i Llogaters de Madrid ha enviat als periòdics una Això passa a Madrid a l'any 1927 del propietaris de finques d'aquella capital es neguen a llogar els seus pisos als que siguin advocats, metges o exerceixin altres liberals professions. Fa bonic, no trobeu? Això passa a Madrid en l'any 1927 del segle XX.

A Romania cada dia s'entenen menys. Ara, per acabar-ho d'arranjar, diuen que s'ha constituït un partit carlista, partidari del príncep Carol. Ja faran broma!

En Mussolini cada dia remena més la cua, cada dia està més content.

Ara—segons hem vist en una fotografia—, per a celebrar el V aniversari de la marxa sobre Roma.

Que en deuen estar de divertits a Itàlia amb un home com Mussolini!

Un home com aquest, no té preu!

Ah! Una notícia fresca: encara no es pot passar per la Rambla sense perill.

Diuen, però, que, per a tranquil·litat dels barcelonins, hi posaran guies.

Ens fa molta gràcia la fòbia amb que "El Noticiero" comenta les noves de Mèxic.

Home, que el president Calles també és digne de respecte i de consideració!

L'"Associació de Pessebristes" de Barcelona, ha organitzat un cicle de conferències.

Els programes diuen que els socis es reuniran al Pessebre social.

En comptes d'aplaudir, aquests senyors deuen fer "be, be..."

Al "Centre Moral", del Poble Nou, han començat uns cursets d'apologetica.

Ací el oients podran fer el mateix que els pessebristes: el be.

Cada dia hi han més atropells a Barcelona. Llegir la secció de successos és una cosa que fa fredat.

I això no vol pas dir que augmenti el tràfic. Vol dir, només que no s'imposen les degudes sancions.

Pels Tribunals de Justícia de París, ha estat condemnat a un any de presó el diputat comunista senyor Doriot, per provocació a la desobediència dels militars.

Cada dia París és més aprop de Roma.

Monsenyor Allasaca, primer bisbe japonès, fou rebut solemnement a la catedral de París per monsenyor Dubois.

Bufa! Quina importància que es donen els japonesos!

Ara si que en quatre dies es menjaran els Estats Units.

A Egipte hi torna haver la plaga de la llagosta, com en els millors temps dels faraons i de Moisés.

I encara hi haurà gent que llegeixi de bona fe la Bíblia.

UN TROS DE PAPER.

-Ay fill... ni mecos se que n'he fet... Y cosas asíis. En la casa hi ha una criatura, un angellet que plora, que fa l'arro, qu'ho espanta tot i comença a correr per all, entra una cadena, toca la fana, desbarrega la taula... -Noy... -Mamà... aguant aquest xicot -Vina aquí, fill meu, vina aquí... L'agafan i lo noy crida i lo senyor Bintró se fon, perquè la funció ja no va tant formal com ell desija. -Que tardarà gaire a comensarse això? pregunta la del estresuelo, a qui sembla que se n'ha de riure, sense saber perquè, puig may ha estat en funcions millor. -Calli... qu'ara lo noy se vesteix... respon lo senyor Bintró... -Donchs serà cosa bona. -Senyor Joan... aquí estarà millor... Aixó li diu perquè lo veu al costat del seu soci, i recordant que a tots dos los agrada arreglar la Espanya, ja ten que no prestin a la funció tota la atenció que s' mereix. -A mi se m' fa tari... s'atreveix a dir lo nebot. -Ca, home!... miij quart de noi... Lo nebot se queda. -¡Fes calor!... diu un altre convidat. -Quant lo noy acaba obrirém lo balcó... po s' espantin. -Veyam, veyam que serà?... -¡Oh!... ja pot pensar-ho... per aquell qu'ha vist en Canajo... -Be, aquell ja es un mestre... -Lo noy es tot d'afició... adverteix lo senyor Bintró. -Noy!, crida la senyora acostantse a l'arcobal... ¡que feli... mira que la gent s'està esperant... -Bueno, dona, bueno... aviat se comensará... lo públich s'espera fins que ls comichs volen... -Mira, dona... mira... Aguantat l'noy que tot li desbarba... -Y be... pobrell... deixal fer... La senyora Tona s'assenta, se sent una campaneta y presenta l'hereu Bintró, vestit de magich, ab una bala que li han deixat, un turbant fet ab taballots y una gran barbasca de cabelleras de blat de moro. -¡Ajá!... xitón!... diu lo senyor Bintró. -¡Hola, hola!... observa la veltina del pis del davant; mira, mira lo senyor de la festa com s'ha triat lo bon pueu... al costat de la Margarideta... senyora Tona... ja cal que vigili. ¡Ves ab que surt aquella bona dona!... tot justament ara que s' comensa la funció... -Se comensa la funció... crida lo noy. Gran silenci... sino que al senyor Mariano, lo socio del amo, li vé un xich de lés y tothom li ha de dir la seva. -Sembla que s'ha refredat... -¡Xitón!... escoltin... -Síl... m' he llevat lo sombrero estant suant... -Mes aviat serán sanchos... -Senyores!... diu lo noy. -¡Prengui la sanguinaria... -¡Xitón!... que no veyen que s'ha comensat? Al últim tots callan, despres d'haber trobat que l'noy feia fatxa de moro. Lo noy fa un discurs en vers, que no m recorda, y comensa a fer los jochs de mans. -Aquí tenim un joch de cartas... -Hi deu haber trampa... diu la del estresuelo que vol fer l'aixerida... -Donal... es clar... no hay juego sin trampa. -¡Y aquestas cartas... vóte fassi l'favor de pensar-mes us... -No, jo noi!... diu lo nebot, qu' es a qui s'ha dirigit... la senyora. -Ay no, noi!... fora capás d' embuirzarme... respon la veltina fent la brometa. -Vamos donal... donchs voste senyor Mariano... així crida lo senyor Bintró. -¡Plañela vóte, home... que ho farà millor. -Vamos lo papá... diu lo noy, presentantli las cartas, fet un vano.

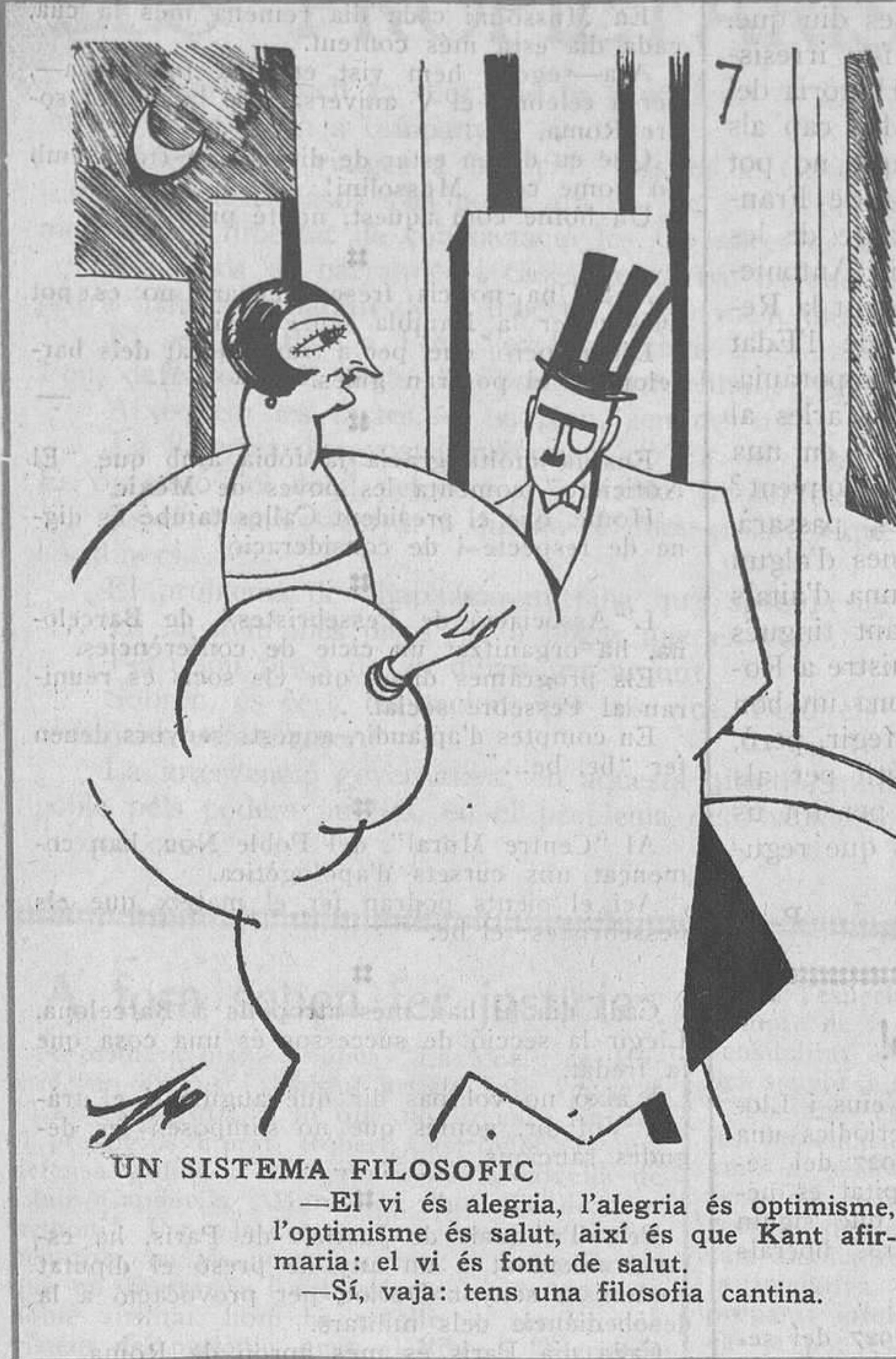
-¡Esté penada. Naturalmente lo noy la endevisa, lo senyor Bintró aplaudeix y tots los demes també. Dona gust veure lo bon home ab l'afició que s'ho mira. Hattime que tingui al costat a la veltina del davant, que may li calia ab la brometa de la Margarideta y dient a la senyora Tona que vigili. Ell prou li diu: Escolti, dona!... No pot fer net. -Vámos... ara passarem a un altre; diu lo magich. Aquí tegin una bola... la veltina he? -Sí, vamos, sí... s'encarrega de dir lo pobre senyor Bintró. -Que farem lo quinto acaba? diu lo senyor que canta las bolás. -Cal... no tindrem pas temps... calli, calli!... -Bueno... aquesta bola, ara me la menjará... ja está... -Fill, no t'empias lo paper, que fa mal, surt una senyora d'edal. -No tingui por... Bueno, ara parant ab la vareta de las virtuts sortira aquí dintre... Bun vóste... Aquí está! -Veyam... obra la boca ara... diu la veltina avisapada. Se vu gran remanidissa dintre la boca del noi soroll ab la lengua y obra despues la boca ensonyas tothom. -Ja ho veyem, ja ho veyem. -Bueno... ara la senyora me farà l'favor de deixarme lo mocador... -Ay fill!... si es tot brut... Deixiti repít senyor Joan. -¡Cat... no serveix, es de color... Vóste, mateix senyor Bintró. -Vámos té, noi... -Un dels presents farà lo favor d'acostarse. -Senyor Bintró... senyor Bintró... cridan tots. Lo senyor Bintró es lo que s'hi acostia. -Mira, lo petit vol venir ab tu... diu la senyora Tona. -No t' deixis pas venir... -A papá... crida l'noy. -Sabem quina hora esp... pregunta l'nebot. -Dejen, dejen!... respon lo senyor. -Bueno... aguant aquest mocador... hi ficaré aquest ou... -Yenst!... li diu: lo senyor Bintró, baixet i habias de posar las manegas mes amples per aixó. -Y ara l' trobarem sot d'aquest bas. Malvinatet l'xicot!... fa la pegada que volia anar ab lo papá!... Sa mare l'ha dextat anar i aixis qu arriba a la taula pega cop, fa caure lo cubilete, y descubreix l'ou que ja era a sota, mentres lo noy ensonyava lo de la ma. -¡Quin disgust pel senyor Bintró!... La veltina quin tip de riur!... Lo petit espòrtal capallit desseguida, los convidats aixecan, demostrant que ja tenen pron comedia y fins lo senyor del quinto proposa anarlo a fer una estoneta. -¡No!... noi... ja tornarem a comensar!... diu lo senyor Bintró, defensant lo terrenó... -Ja n'hem vist prou... Lo quinto, lo quinto. -Yo també me n'haig d'anar... diu lo nebot. -Sentínte senyore. -Lo quinto lo quinto... jo amantaré la taula. No hi há remey; cada cual agafa una cadira, surt al menjator pren lloch. Lo senyor que las cantja reuena las bolás dintre del bombo, te arreglia los cartons y comensa a reparitjos... pero cal... eu ma vida he vist un quinto mes desgraciat. Tot de gust que ls altres vespres no hi es: lo quinque que no estab arreglat, fent mala cara: lo senyor Bintró de mala llupa; la senyora Tona aixecantse a cada punt pera anar a consolar lo noi, que crida desde l'lit com un rabu; la veltina de barba s'ha pogut sentir, com los altres vespres, al costat del senyor que las canta, y no sab trobar las casillas dels numeros... fins lo bon senyor que las canta per aquesta nit los primers sis quartos, que li costa la loteria en particular y lo joch en general. Lo nebot... allí l' tenim encara arugat per forse, ab lo carinet al davant y dient a cada punt que se n'ha d'anar lo cas es que ja per de l'alt... Així a plegar la loteria y cada qual se n'va ab molt gust per son canó. Ja se sabí al despedirse hi há aquella cansó de: Per molts

ANYS II.—NUMERO 67. BARCELONA DIUMENJE 2 SETEMBRE 1906. ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ. Carrer del Arch del Teatre, entre la núm. 21 y 23. PUNTS DE SUSCRIPCIÓ. LLIBRERIA ESCAYUVA OF I. LOPEZ, EDITOR. Carrer Anip. 26, i Rambla de Noy, 10. BARCELONA. PREU DE SUSCRIPCIÓ. BARCELONA. Al mes: 30 ptes. FORA DE BARCELONA. Trimestre: 99 ptes. SURTIRÁ UN COP CADA SEMMANA (del Decu 1906). LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE el 1 de cada mes. UN TROS DE PAPER. Hem rebut de D. Bonaventura Gatell la següent carta que lirman uns quants peixos agravians y que publiquem ab lo major gust. Sr Director de Un Tros de Paper. Molt senyor nostre: disponi La mala lletra que fem, Dissimuli la franquessa Que ab voste 'us habem empros Pero escoltine una estona. Escollins, per mor de Deu, Y digui si lo que 'ns passa No s'prou per fer perdre un pais. Un llos molt curt de gambals, Pero que es un llos de bé Ja es habia aconsellat De fer quatre mots ben fetes Y portarlos a can Bruix; Mes vam pensar 'qué 'u traucirém? Ells no s'volen comprometer, A n'ells qui 'ls treu de o Lesseps, De o Vedruna, 'ls matuleros Y de estar bé ab lo Goberno! Val mes portarhe en un diari Que no gastí compliments Y que las cantí ben claras Douchs, apa, 'l Tros de Paper! A voste ja l' comiesim: Voste un dia s'can Justen. Va menjarre un amich nostre. Ho sabem per un cunyet, L'hem vist també molts tardes A can Copillas, per cert Que l' taparrabos que gasta Es llistat blanc y vermell Nada, nada venga carta, Hasta, sello y al correo. Ve l'estiu, lo temps dels hanyo Y allí fut troya, fill meu, Nos deixan l'aigua com tinta, Ni l'vi hi podem teni en fresch, Ni no podem fer las bogadas A casa, com en l'ivero: Si un vol aurit s' da una volta S' en ha fet a l' moment. Perque allí fa caure en basca 'Que la hi fa furtió l' balé! A mes las pobres oradas Y altres fomes decentes. No s'prou moure de casa. S' ha de sofocar quant sent Parulus mes empuñadas Encara que ls caliolets. Y n, entre que l' temps ja ho daga Y que certas cosas van Que no son per referidas, Per la gana y s' enflaqueix. Y lo que es mes cremado Es que may en aquest temps Nos fan una franquessa. Ni un rosegó de pa sech Al contrari que es humilian Servintse a cada moment Dels nostres noms y apellidos Per insultarhe ells ab ells. ¡Perque han de dirli Uharro A un tomt, ¡veyam perquè! ¡Que ls hi ha fet lo llur y l' burro, Y l' cranc y l' pop y l' burra! Vamos, senyor Director, Li dich que de aixó n' hia un feis Despres com si no fos prou Tot aixó que l' hi contem

ANY II.—NUMERO 67. BARCELONA DIUMENJE 2 SETEMBRE 1906. ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ. Carrer del Arch del Teatre, entre la núm. 21 y 23. PUNTS DE SUSCRIPCIÓ. LLIBRERIA ESCAYUVA OF I. LOPEZ, EDITOR. Carrer Anip. 26, i Rambla de Noy, 10. BARCELONA. PREU DE SUSCRIPCIÓ. BARCELONA. Al mes: 30 ptes. FORA DE BARCELONA. Trimestre: 99 ptes. SURTIRÁ UN COP CADA SEMMANA (del Decu 1906). LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE el 1 de cada mes. UN TROS DE PAPER. Hem rebut de D. Bonaventura Gatell la següent carta que lirman uns quants peixos agravians y que publiquem ab lo major gust. Sr Director de Un Tros de Paper. Molt senyor nostre: disponi La mala lletra que fem, Dissimuli la franquessa Que ab voste 'us habem empros Pero escoltine una estona. Escollins, per mor de Deu, Y digui si lo que 'ns passa No s'prou per fer perdre un pais. Un llos molt curt de gambals, Pero que es un llos de bé Ja es habia aconsellat De fer quatre mots ben fetes Y portarlos a can Bruix; Mes vam pensar 'qué 'u traucirém? Ells no s'volen comprometer, A n'ells qui 'ls treu de o Lesseps, De o Vedruna, 'ls matuleros Y de estar bé ab lo Goberno! Val mes portarhe en un diari Que no gastí compliments Y que las cantí ben claras Douchs, apa, 'l Tros de Paper! A voste ja l' comiesim: Voste un dia s'can Justen. Va menjarre un amich nostre. Ho sabem per un cunyet, L'hem vist també molts tardes A can Copillas, per cert Que l' taparrabos que gasta Es llistat blanc y vermell Nada, nada venga carta, Hasta, sello y al correo. Ve l'estiu, lo temps dels hanyo Y allí fut troya, fill meu, Nos deixan l'aigua com tinta, Ni l'vi hi podem teni en fresch, Ni no podem fer las bogadas A casa, com en l'ivero: Si un vol aurit s' da una volta S' en ha fet a l' moment. Perque allí fa caure en basca 'Que la hi fa furtió l' balé! A mes las pobres oradas Y altres fomes decentes. No s'prou moure de casa. S' ha de sofocar quant sent Parulus mes empuñadas Encara que ls caliolets. Y n, entre que l' temps ja ho daga Y que certas cosas van Que no son per referidas, Per la gana y s' enflaqueix. Y lo que es mes cremado Es que may en aquest temps Nos fan una franquessa. Ni un rosegó de pa sech Al contrari que es humilian Servintse a cada moment Dels nostres noms y apellidos Per insultarhe ells ab ells. ¡Perque han de dirli Uharro A un tomt, ¡veyam perquè! ¡Que ls hi ha fet lo llur y l' burro, Y l' cranc y l' pop y l' burra! Vamos, senyor Director, Li dich que de aixó n' hia un feis Despres com si no fos prou Tot aixó que l' hi contem

La solució s' dara en lo numero que ve ara despuessita Director número 9 S. E. R.—Francisco Torner. Barcelona Impremaria de Lluís Enxà carrer del Arch del Teatre, entre la núm 21 i 23

UN SISTEMA FILOSOFIC

—El vi és alegria, l'alegria és optimisme, l'optimisme és salut, així és que Kant afirmaria: el vi és font de salut. —Sí, vaja: tens una filosofia cantina.

FEM-HI BROMA

—Què fas aquí? Equilibris? —No, home: aquests dibuixants d'ara, que són el dimoni.

MUSICOMANIA

Un do de pit.

Compleix un any de la mort de Nakens. LA CAMPANA DE GRACIA es vesteix de dol.

Un dels diaris més humorístics del món, al nostre entendre, és "La Vanguardia". "La Vanguardia" ha estat creada, suposem pel seu contingut, per al "regocijo" i guariment de neurastèmics, hipocondríacs, etc.

Nuestro particular amigo y compañero en la prensa, don Juan Bosch Nualart, ha sido invitado por la "Liga de Perseverancia de San-

ta Coloma de Farnés" para dar una conferencia en aquella localidad, y en fecha próxima disertará sobre el tema "Serenitat cristiana". La temperatura ha descendido a cero grados.—Corresponsal. Ho trobem natural.

Correspondència
F. P.: Sí, teniu molta raó, i és una llàstima que no us expresseu més bé, perquè tin-

driem molt de gust a publicar-ho.—J. F. G.: Aniran aviat.—M. M.: No acaben de fer per a casa. Necessitem coses més vibrants.—S. M.: Anirà.—J. R.: Sou massa vehement, amic. Coses com aquestes, avui per avui, ens hem de quedar amb les ganes de dir-les.—P. S.: Va aquesta setmana. No és, precisament, massa llarg, però per condensar no s'hi perd mai res.—S. M. R.: Estem d'acord amb el que dieu al vostre article. Però, ara que a ells se'ls lliga de mans per a tota propaganda i per a tota defensa, no ens sembla que sigui elegant de pegar-los-hi. Es únicament aquesta consideració que ens impideix de publicar-lo. Apart

d'això, no sabem tampoc si passaria.—Ll. B. V.: Anirà probablement aquesta setmana.—B. V.: No tenim a mà la contesta de què parreu, ni recordem el vostre treball anterior. La vostra lletra és, però, una credencial prou bona del vostre esperit perquè mereixéssiu, si més no, el nostre respecte. Estem segurs, però, també, que si treballem com deieu, arribarem a ésser tot un home.—A. F.: Complagut: substituïm un treball per l'altre, encara que a nosaltres ens agraden més els treballs de la mena del primer.

Imprenta La Campana L'Esquella : Oim, 8, Barcelona

UN TROS DE PAPER.
Figuris (i vaja un escandoll!)
Per forsa! ho ha de saber:
Nos prenen l'aigua de mar
Per regar Rambla i carrers.
Després diran: no s'entredí!
Pringuem els cotxes, ja ho crech!
(Fins la escola de gallina)
Se'n posa quant hi pensem!
Nos fan riure: que diran
Si'ls prenguessin a vosaltres
L'aire maleix que respiren
Per infà aquell globo vell
Ab que'ls diumenges s'aixeca
La madama Poiteva!
Péndrensi aigua! Això esgarriat!
Un establa ja tan fet
A estar com lo país a l'aigua!
Y ara doncha: about estarem?
No'n tenem prou ab las aigües
Que prenen a can Valles,
Ni a las aigües de la Puda,
De San Quirze i Santa Fe
De San Hilari i Argelona,
Y altres que no anomenem,
Que hagin de voni a afluixar
L'aigua del nostre element?
Ba, ba, trèguino del cap,
Qui pert lo seu pert lo seny,
S'han pros moltas providencias
Y no crech que'n surtin bé.
En Neptuno està que trisa
Y diu que si això segueix
Ab lo primer que hi atrapi,
S'hi fara el cops de trident.
Y sabem per sota na
Que'l dimars va envià un espres
Per se veni un Tiburou
Costi'l que costi; y que es cert
Crequem que hi ha efervescencia
Equisasmos, moviment,
Ja li hi pots veu ab ans
Que'l que es ara ja está llest!
La turquia ja s'prepareja
Per convertir lo nom en fet;
Y pasant fins la rejada
Que té aquell feliç, ha promès
Fe un estora per castidoro
Si això no treha un remey,
No sabem com en Copifay,
En Bustamante y demes
S'ho prenen ab tanta calma,
Ni greg i perdria mes que el!
Això mata la barraca,
Això'l nado de destruyre
Y la modesta carhassa
Senes aigua ja't'aquí com?
Y la marina espanyola
Costeines, perquè serveix?
Que'n fara de'n Mendez Nunez?
Que'l l'indran en un safrog?
Vamos, señor director,
Fasils ho entendrer ben ho;
Diguis que d'aigua no'n falta
Que encara hi ha tabernas,
Sino que arrenlin un nubl
Que ab la crisi de aquest temp,
No seria gens difícil
Trobarne un de venturà,
Nostalres a Barcelona,
Hi tenim alguns parents,
Que voste'ls ha de coheire,
Eo Lluiss xocolate,
Una tal Lluçia Mogas,
Coltaires que fa temps
Que está al carrer de Fernando,
Y un fabricant que s'ha dit Rey,
Ja'ls hem escrit perquè parlin,
Vejam si'a surtirun bo.

LA VETLLA DEL SANT

Avuy si'ca a casa del Senyor Bintró no hi ha quito. Aquella terruletia de cada vespre, que dóna tant de gust, esta ocupada, ó mes ben dit, embargada per un altre objecte més important.
Nada menor, que es lo sant del amo y del noy grut de la casa. De dias hi ha hagut la grat visita, s'han rebut targetes de coneguts perososos, s'ha fet un bon dinar... però al vespre es l'hora ja senyalada per celebrar la diada. Tots los qui han anat de dias a donar los bons al senyor Bintró y al seu noy han rebut la mateixa invitacio.
Vinguin al vespre, que'ls farem dejunar ab una mica de xocolate.
—Ca'gracias!
—Com gracias?... miris qu'ls esperem... portin los nees...
Y velhiqui que los uns hi han anat y los altres han deixat d'anarhi. Los de la reunió del quito hi son tots; no'n falta ni un. fins hi ha hagut sorpresas!... home! la senyora Marigna, la velhina del entreueto ha arribat tapt satisfeta, sense somnar que hi hagués festa aquella vetlla.
—Voste'no ha pujat avuy... li diu la acomodada muller del senyor Bintró, per feria caurer en lo cas, sense dirli expresament.
—Ja me'n recordaré ja... diu ell, fent la brometa, després me vindrà a buscar lo cos y a ferme la gara, gara...
—Es lo seu jovent, filla... diu una senyora sagunt al senyor Bintró.
—Ab! caramba! no ho entenia... perdoin... que per mols cap...
—Ad vida seva...
—Gracias... dochs miris... no es perquè no, hi hagi pensat, pero m'he cregut que voste'l feya per Febre... com hi hi ha tanta...
Y arribat Tolhom se posa a explicar casos semblants que'ls ha passat. Però com qu'entra una mitayona ab la sentada de las ricars, y un munt de plata, la conversacio se talla y Tolhom se posa a clorar. Lo senyor Bintró y lo noy, que ja es grande, com que ja va a tiercer any de filosofia, comensan a reparir plans y ricas de xocolate; cadascu a pren los scalls, del fora de San Jaume, y la senyora devant mateix de Tolhom, s'está mesurant l'ortaxa a culteradas y tirantni als vasos que ja te amants.
Y velhiqui perquè s'hi estan tots fent rodona, en lo menjador, ab lo plat y la xiera sobre la falda, l'un acabant de rosegat l'últim scall que li sobra, l'altre passant un siquest d'ortaxa pel xocolate que li ha quedat, l'altre xarropant la xiera y picant al cui perquè scabi de baratar lo que xarropa... es dir, cana quant fent la seva.
Y son una pila!... Lo que fa companyia ab lo senyor Bintró, y la seva noya gran, que ja es casadora, la velhina del entreueto; la del pis del davant; parents de la familia; dos ó tres noys ja grandets convidats per titot; senyora de la tertulia... ja dich, una pila

Lo nebot de la senyora tambe hi est... Jo'ls dire; ell be tenia l'compromís d'anar a dar los dias al oncle, pero s'ha aguantat tot lo dia per no trobar gent, qui ell ab tot atina. Diu: hi anre al vespre y desseguida estich, ja hi ha anat al vespre, pero res de lo dicho... s'ha trobat ab la reunió de convidats: que no'l han deixat mouer, que'l han fet seure, que'l han donat xocolate y secalls y ortaxa... Y ell... pobre xicot! Qui sab si aquell vespre tenia de juntable ab la conguista.
Mentrestant cada qual ha anat quedant llest y lo senyor Bintró desocupat a tothom del plat y la xiera escurada, que ja no li servia de res.
—Ah... diu lo noy, que es mes lloch qu'una forquet y mes pampana qu'er Calcas, ara no s' moguin qu'aviat se'ls criada per la gran funcio.
—Vamos, vamos.
—Ja'ls has dat targetes? Ja'ls has dat targetes? diu lo seu pare... allo, volguen se'ns miij buriar, pero en resultat tot content.
—Jo no'n tinc.
—Ni jo.
—Ja'ls se donaré! y lo noy comensa a repartir unas targetes brutes que dibuen. Entrada del doctor ob obrador de Juan Pi. Lo senyor Bintró las tenia molt temps ha, sense saber d'abont las habio tretas: tot vé un dia que fa servey.
—Bueno, ara ja is criada.
—Con que... hi ha funcio.
—Si senyor... hi apres de ter quatre jochs de mans, que ja li ha guardat expresament per avuy.
—Es a dir que al últim no hi ha quito? diu un senyor que es lo encarregat de cantar las bolis de la loteria.
—Endavant.
—Llisset... estas molt callat.
—Que vol que digui?... diu lo pobre nebot, aburrít, fastigueyat y no se que mes.
—Ara, ara... aviat lo noy nos criada y te destruyes una mica.
Lo noy ha anat passant y traspasant, ab coses amagadas sota'l gexch y portant lo tot a la saleta, que fins ara ha seguit tancada.
—Quant tinguis guay, diu lo noy al últim.
—Ajá! anembi!
—Endavant.
Tolhom s'aixeca per anar cap a la sala. Lo nebot pensa, bona ocasió! y diu
—Jo me'n aniré.
—Que es això d'anar-se? ara que ve't lo millor? No, home, no te dich que t'agradara... no te'n vas.
L'agafia pel bras, lo fican a la saleta y lo fan seure al davant de tot.
La sala esta tola guardada. Hi ha cadenas y penjarells de paper blau y de diari que passen de l'un cantó al altre, una bombeta de colors al mitj ab un llumet a dintre, quatre fanalles de paper tambe de colors y sobre la calaixera lo ram de flors que la senyora ha regalat a son marri, aquell mateix matí y un gran carter penjant que ha pintat lo noy y que diu: Dia de San FRANCISCO, GRAN FENCORS.
Al cap d'avelhi hi ha despegada la lauleta de panjo vert, sota d'un dossier fet ab una cortina del balco de la exista y coverta ab un cobrellit to de xinos, barquets y casa ab campanillas: sobre de la saleta... ja s'no podes pensar, vasos de llansa abocada, la varneta de virtuda, una ampolla magica, un joch de cartes y escetra. La saleta está plena de totes las cadiras de la casa.
Lo senyor Bintró ah tota formalitat, recull las targetes que lo noy ha repartit y va acomodant a la gent.
—Voste' estara millor aqui devant... rinqui senyora Pepa... com la senyora es carra de vista... Heyl... senyor Juan en aquesta cadira hi lloch de seure jo precisament... veu que ja esta estudiant per la tunció!... los men a devant... noy!... porta cadiras milguas... ja hi anre jo.
Quant arriba a e lo Llisset, al seu nebot, aquest se troba que ha percut la targeta... Veiquí tota la formalitat a terra, perquè de la sala no't pot pas treure.
—Y voste, senyora Marigna?... la targeta.
—Fugi home... no'n necesito ja de targeta... he sobe prou enrania de la casa...
—Be... mara de Dev, donat!... donguimela...

Jo soch un home molt pacifich. Y si velea, manso y tot. Pero això n... que ro'm busguen. Perque si'm insultan. Y'm puja la mosca al nas. Pero no seguit me passa. Y fins soch home per ferli un favor. Y pobre del que cau a las mebas mans. Pero tot seguit me passa. Y fins soch home per ferli un favor.